

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน โรงงานทำขนมจีน ในตำบลชีเหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งโรงงานทำขนมจีนในตำบลที่ทำการศึกษาครั้งนี้มี 22 โรงงานในการอธิบายผลการศึกษา จึงอธิบายโดยการจำแนก แต่ละ โรงงานดังต่อไปนี้

- 4.1 ลักษณะทั่วไปของประชากรในการศึกษาเจ้าของผู้ประกอบการ แรงงานรับจ้างในโรงงานชุมชนใกล้เคียง และเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น
  - 4.2 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม จาก 4 กลุ่ม
  - 4.3 ความรู้ความเข้าใจการจัดการมลพิษ จากการทำขนมจีนของผู้ประกอบการ
  - 4.4 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประเด็นการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจาก 4กลุ่ม
  - 4.5 การจัดการสิ่งแวดล้อมจากการทำขนมจีนทั้ง 22 โรงงาน
- 4.1 ลักษณะทั่วไปของประชากรในการศึกษาเจ้าของผู้ประกอบการ แรงงานรับจ้างในโรงงานชุมชนใกล้เคียง และเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น

โรงงานทำขนมจีนในตำบลชีเหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูล ณ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2547 พบว่ามีเจ้าของผู้ประกอบการ จำนวน 22 โรงงาน แรงงานรับจ้างในโรงงานทำขนมจีนทั้ง 22 โรงงาน จำนวน 66 คน ชุมชนใกล้เคียง รัศมี 1 กิโลเมตร จำนวน 100 คน เจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น 5 คน รวมจำนวนประชากรที่ศึกษา 193 คน ผลการศึกษามี ดังต่อไปนี้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับที่ตั้ง และสภาพทางกายภาพของตำบลชีเหล็ก

ตำบลชีเหล็ก ตั้งอยู่ทางทิศเหนือ ของที่ว่าการอำเภอแม่ริม ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ริม ประมาณ 9 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ 17 กิโลเมตร ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลชีเหล็ก ตั้งอยู่ บ้านห้วยน้ำริน เลขที่ 363 ถนนเชียงใหม่ – ผาง หมู่ที่ 3 ตำบลชีเหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เนื้อที่ประมาณ 29,131 ไร่ หรือ 46.61 ตารางกิโลเมตร

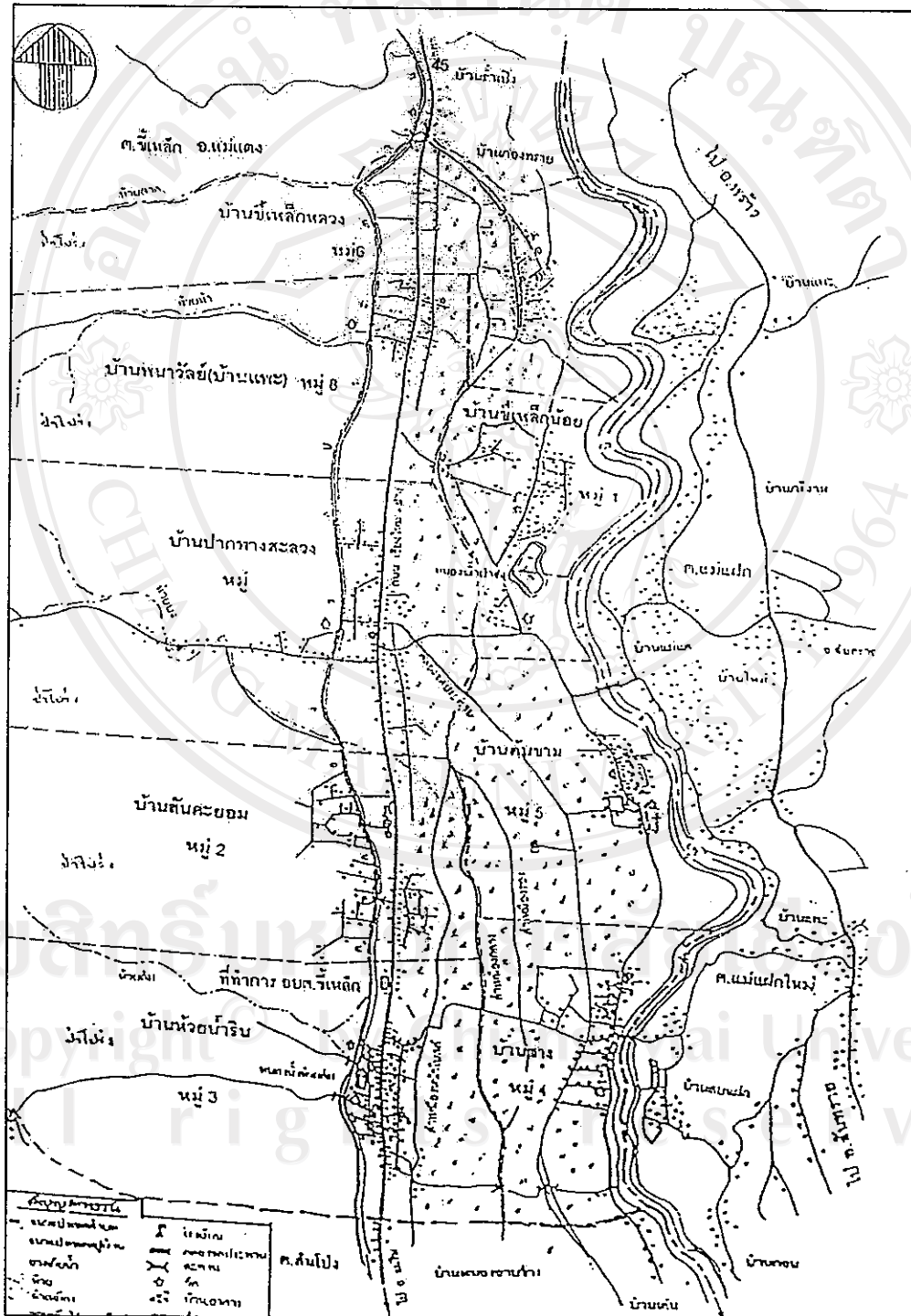
1. ภูมิประเทศ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลชีเหล็ก อำเภอแม่แตง

ทิศใต้ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลสันโป่ง อำเภอแม่ริม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ แม่น้ำปิง และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แฝกใหม่
อำเภอสันทราย

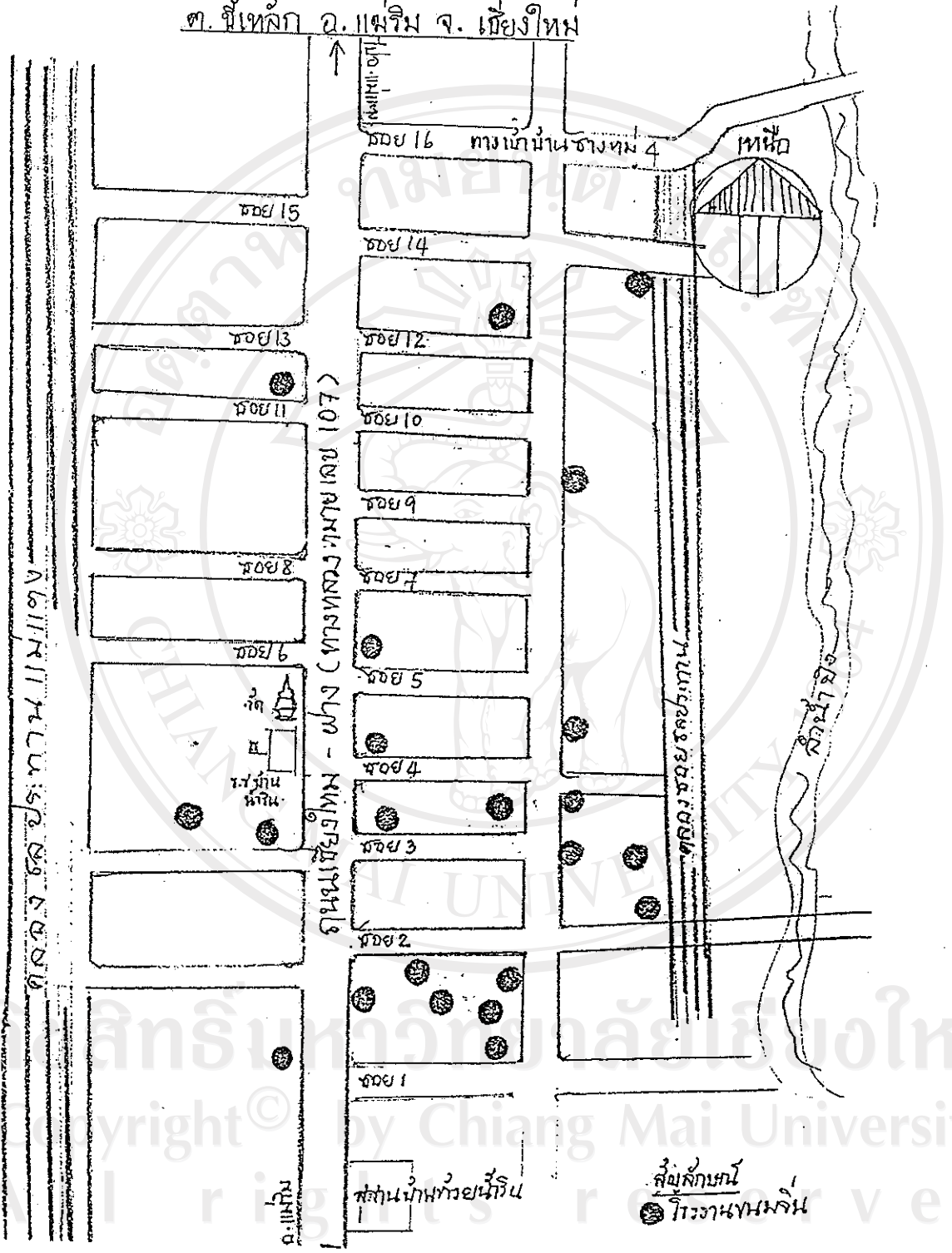
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลสะลวง และองค์การ
บริหารส่วนตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม

ภาพที่ 1 แผนที่ตำบลลี้เหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

แผนที่โดยสังเขป. ที่ตั้งโรงงานทำนมจีน

ต. เข็มเหล็ก อ. แพร่ริม จ. เชียงใหม่

ทางหลวงหมายเลข 107

ทางหลวงหมายเลข 107

ลำน้ำฝาง

คูขี้คอกหมู
โรงงานนมพื้ชื้อ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

2. จำนวนหมู่บ้าน

มีจำนวนหมู่บ้านในเขต อบต.ทั้ง 8 หมู่บ้าน ความหนาแน่นเฉลี่ย 148 คน / ตารางกิโลเมตร ประชากรสามารถแยกเป็นรายหมู่บ้านได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนประชากรของตำบลจี้เหล็ก อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน	ประชากร		รวม
				ชาย	หญิง	
1	บ้านจี้เหล็กน้อย	700	154	278	292	570
2	บ้านสันตะยอม	1,250	297	421	501	922
3	บ้านห้วยน้ำริน	1,200	575	918	982	1,900
4	บ้านซาง	600	263	426	436	862
5	บ้านต้นขาม	800	218	361	387	748
6	บ้านจี้เหล็กหลวง	1,200	282	406	414	820
7	บ้านปากทางสะลวง	2,500	368	507	499	1,006
8	บ้านพนาวัลย์	520	182	242	235	477
	รวม	8,770	2,339	3,559	3,746	7,305

3. สภาพเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลจี้เหล็ก มีอาชีพ เกษตรกรรม และ รับจ้างทั่วไป

4. การคมนาคม

การติดต่อระหว่างอำเภอและตำบลใกล้เคียง ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107 (เชียงใหม่ - ผาเงา) และถนนลาดยาง รพช.

5. ลักษณะเด่นของพื้นที่

ตำบลจี้เหล็กมีสภาพเป็นพื้นที่ราบริมฝั่งน้ำปิงและเป็นพื้นที่เกษตรกรรมอยู่ในเขตชลประทานเป็นแหล่งวัตถุดิบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตผลทางการเกษตรซึ่งสามารถแปรรูปเป็นผลผลิตทางอุตสาหกรรมการเกษตรได้ดี

6. ลักษณะทางสังคม/วิถีชีวิต และกลุ่มสังคม

ชุมชนแห่งนี้มีวิถีชีวิตที่ต้องพึ่งพา ทรัพยากรดิน น้ำ และป่า ซึ่งถือเป็นรากฐานในการดำรงชีวิตรวมทั้งวิธีการผลิต ตลอดจนจารีตประเพณีและวัฒนธรรม ความเชื่อที่สืบสานตกทอดมาโดยลำดับของชุมชนนี้ล้วนมีความอ่อนน้อมถ่อมตน และเป็นระบบเครือญาติแบบพี่น้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแต่ละรุ่นอายุก็จะมีกิจกรรมการพัฒนาในสังคมของตนเองเช่นกัน

6.1 กลุ่มแม่บ้าน เป็นกลุ่มที่มีบทบาทเป็นผู้บริการในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นประเพณีวัฒนธรรม การทอดกฐิน ผ้าป่า หน้าที่ในการถวายภัตตาคารแด่พระสงฆ์ และแขกผู้มาในงานรวมทั้งจัดเตรียมข้าวตอกดอกไม้ตกแต่งสถานที่ให้สวยงาม นอกจากนี้กลุ่มแม่บ้านจะต้องพัฒนาความรู้และอาชีพที่กลุ่มสนใจ เช่นกลุ่มทำดอกไม้จันทร์ นวดแผนโบราณ ซึ่งจะได้รับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มแม่บ้านจะมีการบริหารจัดการกันเอง โดยมีการแต่งตั้งประธานแม่บ้าน รองประธานแม่บ้าน เลขานุการและเหรัญญิก

6.2 กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้สูงอายุมักจะมีการรวมกลุ่มพบปะพูดคุยกันเป็นประจำที่วัด โดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา คือวันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา และทุกวันพระทำให้กลุ่มผู้สูงอายุมีโอกาสได้พบปะและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นประจำ ซึ่งชุมชนนี้ได้ก่อตั้งชมรม ผู้สูงอายุ จะมีการประชุมทุกวันที่ 20 ของทุกเดือน และจะได้รับบริการในการดูแลสุขภาพจาก หัวหน้าสถานีอนามัย วัดความดันโลหิต ชั่งน้ำหนัก มีการร่วมกันออกกำลังกาย เช่น ถ้ำไม้พอง

6.3 กลุ่มเยาวชน เป็นกลุ่มที่เป็นกำลังสำคัญของชุมชนซึ่งจะเติบโตและสามารถพัฒนาหมู่บ้านของตนเองกลุ่มเยาวชนเหล่านี้ได้รวมตัวกัน ในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่นกีฬา กิจกรรมที่รักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน เช่น การฟ้อนเล็บ และการจัดกิจกรรมในงานต่างๆ

6.4 กลุ่มออมทรัพย์ เป็นการรวมตัวของกลุ่มสมาชิกภายในหมู่บ้าน ที่มีความสนใจ เพื่อการออมทรัพย์ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน โดยจะมีการฝากเงินตั้งจะทุกๆเดือน วันที่ 1- 7 จะนำเงินมาออมรวมกัน การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์ จะเน้นการออมทรัพย์เพื่อเป็นการสร้างวินัย การประหยัดและการออมทรัพย์ให้กับสมาชิก ปัจจุบันกลุ่มนี้ได้มีการขยายกลุ่มออกไป และมีการรวมตัวกัน อย่างเป็นปึกแผ่นมากขึ้น

6.5 กลุ่มเกษตรกร เป็นกลุ่มซึ่งรวมตัวกันเพื่อออมทรัพย์ และการจำหน่ายข้าว และ ถั่วเหลือง รวมทั้งรวมตัวกันเพื่อรับบริการการใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากชลประทานแม่แตง และ การได้รับบริการสาธารณสุขประโยชน์จากรัฐบาล เช่นการได้รับการช่วยเหลือด้านยาฆ่าแมลง ปุ๋ย บำรุงพืชไร่ ฯลฯ

6.6 กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ เป็นกลุ่มที่สืบทอดกันมาช้านาน และถือเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกันเนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนย่อมประสบกับภาวะของการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เหมือนกันทุกคน เมื่อมีการตายเกิดขึ้นในชุมชนญาติพี่น้องจะจัดงานศพให้กับผู้ตาย ซึ่งถือเป็นงานสุดท้ายของผู้ตายที่ทางเจ้าภาพจะต้องจัดให้ดีและสมเกียรติ จึงทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ดังนั้นคนในชุมชนจึงมีกฎกติกาการอยู่รวมกันคือจะมีการสะสมเงินไว้เมื่อมีการตายเพื่อสทบพในการจัดงาน โดยจะมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทำหน้าที่เกี่ยวกับการรวบรวมเงินสมาชิกและนำส่งให้เจ้าภาพต่อไป

6.7 กลุ่มผู้ผลิตขนมจีน เป็นกลุ่มซึ่งรวมตัวกัน เพื่อออมนทรัพย์ และจำหน่ายสินค้า จะมีเงินฝากออมนทรัพย์ทุกๆต้นเดือนเช่นกันและเพื่อการพัฒนาอาชีพจะมีการประชุมกันทุกเดือน ซึ่งจากเดิมที่เคยต่างคนต่างอยู่และประกอบอาชีพ ที่เป็นไปตามแรงกระทบที่มาจากในชุมชนและนอก ชุมชน จึงทำให้มีการรวมตัวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นำปัญหาต่างๆ มาปรับปรุง แก้ไขปัญหา และพัฒนาอาชีพให้ยั่งยืนต่อไป

6.8 กลุ่มครูและเจ้าหน้าที่อนามัย ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่ชาวบ้านให้ความเคารพ และเชื่อถือมากที่สุด เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในหมู่ครู และเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยด้วยกัน มีการเรียนรู้ร่วมไปกับชาวบ้าน และเข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือชุมชน ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน และหน่วยงานอื่นๆเช่น วัด บ้าน โรงเรียน สถานีอนามัย ได้ให้ความสนับสนุน และเกิดความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆของชุมชนมากขึ้น นำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยยึดแนวทางกระบวนการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายในชุมชน เช่น บ้าน วัด โรงเรียน และสถานีอนามัย (บ ว ร ส) ซึ่งมีองค์ประกอบของสมาชิกกลุ่มต่างๆ เช่น

บ. บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน อบต. คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน กลุ่มต่าง ๆ กลุ่มแม่บ้าน ผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมในชุมชน

ว. วัด มีพระสงฆ์จากวัดได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน

ประวัติวัดศรีขลธาร(ห้วยน้ำริน) โดยสังเขป

วัดศรีขลธารเดิมชื่อว่า วัดห้วยน้ำริน ตั้งอยู่ในหมู่บ้านห้วยน้ำริน หมู่ที่ 3 ถนนโชตนา(เชียงใหม่-ฝาง) ตำบลจี้เหล็ก อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ 43 ตารางวา ตามโฉนดเลขที่ 21728 เล่มที่ 28 อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่

ทิศเหนือ จรดตลาดบ้านห้วยน้ำริน

ทิศใต้ จรดโรงเรียนบ้านห้วยน้ำริน

ทิศตะวันออก จรดเชียงใหม่ – ผาง

ทิศตะวันตก จรดคลองส่งน้ำชลประทานแม่แตง

ได้รับอนุญาตให้เป็นวัดโคะสมบูรณ์ เมื่อ พ.ศ. 2480 และได้รับพระราชทาน
วิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2498 และได้ทำพิธีผูกพัทธสีมา เมื่อ พ.ศ. 2500

รายนามเจ้าอาวาสตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

1. พระอินเหลา (ไม่ทราบฉายา)
2. พระอธิการคำตัน เตชวณโณ
3. พระบุญยืน จันทปุณโน
4. พระคำอ้าย (ไม่ทราบฉายา)
5. พระสุใจ สุทตฺตสีโล
6. พระมหาดวง ฐิตวิโร
7. พระสุใจ ปรภาโส
8. พระธรรมาทิพย์ สิริวฒฺตโน
9. พระบุญมา ปุณณนนโท
10. พระถวิล กนตฺตสีโล
11. พระมหสมบูรณ์ ชยวุฒโท
12. พระบุญปิ่น ฐิตธมโม
13. พระดวงแก้ว (ไม่ทราบฉายา)
14. พระโสภณ สนตจิตโต
15. พระอินแก้ว อภิโกธโน
16. พระครูวิจิตรธรรมรักษ์

ร. โรงเรียน ประกอบด้วย กลุ่มครูอาจารย์ในโรงเรียนในชุมชน โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีนโยบายสนับสนุนให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหาร
โรงเรียนนั้นครูได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาโรงเรียน

ประวัติโรงเรียนบ้านห้วยน้ำริน

โรงเรียนบ้านห้วยน้ำริน ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2465 เดิมชื่อโรงเรียน
วัฒนวิทาลัย โดยอาศัยศาลาการเปรียญวัดศรีชลธาร ตั้งอยู่บริเวณถนนสี่แฉกริมวัดศรีชลธาร
เป็นสถานที่เรียน

ต่อมา ปี พ.ศ.2478 ได้ย้ายมา ณ สถานที่ปัจจุบันซึ่ง นายบุญทา ธงที่ เป็น
ผู้บริจาคที่ดินให้เป็นสมบัติของทางราชการ (2 ไร่ 70 ตารางวา) กรมสามัญศึกษาได้อนุมัติงบ

ประมาณจำนวน 400 บาท และราษฎรบริจาคเงินสมทบอีก 350 บาท รวมเป็นเงิน 750 บาท เพื่อจัดสร้างอาคารเรียนและในปี พ.ศ.2521 นายคำปิ่น หม่อมแก้ว ได้บริจาคที่ดินให้อีก 70 ตารางวา

ปัจจุบันเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูใหญ่คนแรก คือ พระบุญมา มโนยศ ผู้บริหารสถานศึกษาคนปัจจุบัน คือ นายสุรินทร์ อินทรักษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยน้ำริน

ส. สถานีนอนามัย โดยเฉพาะคุณหม่อมอำพร อินทรประเสริฐ ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าสถานีนอนามัยบ้านซาง เป็นบุคคลที่มีความสำคัญและบทบาทสูงในการวางแผนการดำเนินการ แก้ไขปัญหาหาสาเหตุคิดแบบครบวงจร โดยมีการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

4.1.2 ประเด็นที่เก็บข้อมูลและผลการเก็บข้อมูลของเจ้าของโรงงาน

1. สภาพทั่วไป

สภาพทั่วไปของโรงงานทั้ง 22 โรงงาน ส่วนใหญ่จะมีลักษณะคล้าย ๆ กัน ลักษณะจะเป็นโรงไม้ชั้นเดียว พื้นปูน ปูกระเบื้อง มุงกระเบื้องเป็นส่วนใหญ่ มีรั้วรอบทั้ง 4 ด้าน โรงงานจะมีใกล้ที่พักอาศัยเพราะเป็นอุตสาหกรรมครัวเรือน ภายในโรงงานจะมีพื้นที่สำหรับติดตั้งเครื่องผลิตขนมจีน เต่า ภาชนะต้ม ป้อหรือถังสำหรับล้างเส้น บริเวณสำหรับการจับเส้นขนมจีน มีโต๊ะเพื่อที่จะวางภาชนะบรรจุขนมจีน มีโรงเก็บแป้งสำเร็จรูปที่เก็บวัสดุอุปกรณ์และเชื้อเพลิงที่เป็นขี้แกลบ ขี้เลื่อย

2. การผลิตขนมจีน

ขั้นตอนการทำขนมจีน แรงงานรับจ้างจะมีการเรียนรู้จากผู้ประกอบการเป็นส่วนใหญ่ และจะได้รับการแนะนำจากคนรุ่นก่อน เจ้าของโรงงานเป็นผู้ตั้งชื่อแป้งสำเร็จรูปที่บรรจุถุง ๆ ละ 10-20 กิโลกรัม จะจัดเตรียมไว้ให้แรงงานรับจ้างซึ่งมีความรู้ความชำนาญอยู่ก่อนแล้วจะทำตามขั้นตอน ตั้งแต่การต้มแป้ง การบดแป้งแล้วกรอง การทำเส้นขนม การทำความสะอาด การคัดแยกจัดเก็บก่อนการขนส่ง ซึ่งการผลิตขนมจีนแต่ละโรงงานจะไม่เท่ากัน ซึ่งก็แล้วแต่เทศกาลต่าง ๆ เช่น งานทำบุญ แต่งงาน งานเลี้ยงต่าง ๆ

กิจกรรมการทำขนมจีนในโรงงานทำขนมจีน

ขั้นตอนกระบวนการทำขนมจีน จากการศึกษาทั้ง 22 โรงงานพบว่า ทุกขั้นตอนต้องอาศัยแรงงานคนเป็นหลัก เริ่มตั้งแต่ การต้มแป้ง การบดย่อยแป้ง และกรองแป้ง การโรยเส้นขนม การทำความสะอาด การรวบรวมคัดแยกและขั้นตอนการขนส่ง เป็นที่น่าสังเกต ว่ามี

เพียง 2 ขั้นตอนการทำขนมจีนเท่านั้น ที่ต้องใช้เครื่องจักรเป็นหลัก ในการทำงาน แต่ยังคงอาศัยแรงคนเป็นตัวกลางป้อนแป้ง ให้กับเครื่องจักร

น้ำแป้งที่หมัก สำหรับขนมจีนซึ่งจะใช้ข้าวพันธุ์เหลือง 11 ซึ่งจะเป็นผลดีต่อคุณภาพของเส้นขนม โดยมีส่วนข้าวสารเจ้า นิยมใช้ข้าวที่มีอายุการเก็บมากกว่า 6 เดือนขึ้นไปแต่ไม่เกิน 1 ปี ซึ่งเรียกว่าข้าวเก่า ถ้าใช้ข้าวใหม่ที่มีอายุการเก็บไม่ถึง 6 เดือน จะทำให้เส้นขนมจีนที่ได้มีลักษณะนิ่ม และ เส้นเกาะติดกันมาก และได้ปริมาณขนมจีนน้อยกว่าการใช้ข้าวเก่า แต่ถ้าใช้ข้าวเก่าที่มีอายุการเก็บเกิน 1 ปี จะได้เส้นขนมจีนที่แข็งกระด้าง ร่วน ไม่มี ความเงามัน ซึ่งการทำงานแต่ละขั้นตอนสามารถอธิบายได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการต้มแป้ง นำแป้งสำเร็จรูปซึ่งบรรจุเป็นถุง 10 , 20 กิโลกรัม มาต้มในน้ำร้อนเป็นเวลา 30-60 นาที สกัดจากสีผิวข้างนอก บางครั้งจะใช้มีดเจาะคว่ำต้มได้ประมาณ 2 นิ้ว ดูจากสีผิว

2.2 ขั้นตอนการบดย่อยแล้วกรอง นำใส่ในเครื่องตีแป้ง ทำให้แป้งเปลี่ยนจากลักษณะแข็งให้เป็นนิ่มฟู เมื่อตีแป้งจนแป้งฟูแล้วผสมน้ำตามเพื่อให้แป้งละเอียด และเป็นเนื้อเดียวกัน ขณะเดียวกันกับกระบวนการนี้สามารถใช้เส้นขนมจีนที่เหลือจากกระบวนการผลิตมาผสม เพื่อให้แป้งที่นวดจับตัวกันดี และเหนียวมากขึ้นผสมจนแป้งฟูเป็นเนื้อเดียวกัน แป้งข้าวได้จากขั้นตอนนี้จะมีลักษณะเป็นแป้งที่เหนียวข้น ขณะที่เครื่องกำลังตีนวดอยู่พร้อมกับการเติมน้ำไปด้วยแล้วตีผสมต่อจนเนื้อแป้งเนียนเป็นเนื้อเดียวกัน ไม่มีไตแป้งเป็นเม็ดๆ นำแป้งที่ได้จากขั้นตอนนี้ไปใส่ในผ้าขาวบางที่ใช่จะต้องมีเนื้อผ้าที่ละเอียดพอสมควร นำไปแขวนแล้วรีดแป้งออกมาจากส่วนที่เป็นน้ำแป้ง และกากแป้งที่เป็นของแข็งออกจากกัน ขั้นตอนนี้จะมีการแบ่งเป็นส่วนที่เหลือจากกระบวนการผลิต

2.3 ขั้นตอนการโรยเส้นขนม นำข้าวแป้งที่กรองแล้วไปใส่เครื่องโรยเส้นแล้วเหยียงเป็นวงกลมบีบลงในเตาน้ำร้อนแป้งที่ออกจากเครื่องโรยเส้น แป้งจะขึ้นรูปกลายเป็นเส้นขนมจีน ใช้เวลาเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่สำคัญน้ำต้องมีความร้อนเดือดพอดี ถ้ามากไปจะทำให้เส้นขนมจีนมาเร็วเกินไปทำให้แป้งที่บีบตามทีหลังไม่สุกพร้อมกัน แต่ถ้าน้ำมีความร้อนไม่พอดีจะทำให้แป้งที่บีบลงไปเส้นติดกัน

2.4 ขั้นตอนทำความสะอาด นำเส้นขนมจีนจากเตาน้ำร้อน มาใส่ตะกร้าแล้วใช้น้ำสะอาด ผ่านเส้นขนมจีนเพื่อล้างให้สะอาด ขั้นตอนนี้จะใช้น้ำมาก เพื่อการล้างเส้นที่ลวก และทำความสะอาดเส้นขนมจีน น้ำเสียในขั้นตอนนี้อถือเป็นน้ำเสียส่วนใหญ่ในการผลิตเส้นขนมจีน

2.5 ขั้นตอนรวบรวมขนมจีน เมื่อทำความสะอาดและใส่ตะกร้าแล้วส่วนที่ทำเป็นก้อนใส่ตะกร้ารอให้สะเด็ดน้ำก่อนส่วนที่ต้องการจับเส้นขนมจีน ก็นำมาแช่น้ำสะอาดอีกครั้ง

แล้วทำการเรียงเส้นขนมจีนให้เป็นชุด ๆ เรียกว่า การจับเส้นขนมจีน คือการม้วนขนมจีนให้เป็นชุด ๆ เรียงใส่ตะกร้า แล้วรอการขนส่งเพื่อจำหน่ายต่อไป

2.6 ขั้นตอนตอนการขนส่ง การขนส่ง หมายถึง การนำเอาเส้นขนมจีนที่เป็นก้อนและเป็นจับเส้นใส่ในตะกร้าหรือเข่ง ส่งต่อให้ตลาด ในการขนส่งส่วนใหญ่โรงงานจะมีรถกระบะส่วนตัว บางโรงงานไม่มีก็จะมีรถประจำทางมารับ - ส่งตลาด

ตารางที่ 4.2 กลุ่มผู้ผลิตขนมจีนหมู่บ้านห้วยน้ำริน ต.ขี้เหล็ก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่

โรงงานที่	ชื่อ - สกุล	ปริมาณขนมจีนที่ผลิต ก.ก./วัน
1	นายเฉลียว จันทน์นิ่ม	720
2	นางจันทร์สม ปันชัย	270
3	นายสุรพล คำขาว	360
4	นางสำรวม บุญมาก	360
5	นางอรุณี มัคคำ	540
6	นางวารุณี ดาธิ	540
7	นางเทียมดา เถาคำ	360
8	นายภัทรพงษ์ เจริญสุวรรณ	540
9	นางอภินันท์ ไข่ทอง	180
10	นางบุษกร คนกล้า	360
11	นางบัวคำ ศรีนวล	720
12	นายสม มหาวรรณ	270
13	นางคำน้อย มหาวรรณ	270
14	นางอำพรรณ หม่อนแก้ว	900
15	นางอรทัย ชาบาง	540
16	นายบุญมี ปันชัย	180
17	นายอมร ชัยคำ	540
18	นางสารภี ปันชัย	180
19	นายทวีศักดิ์ แซ่ฝู่ง	540
20	นายสมนึก แอบเงิน	540
21	นายสิงห์คำ แอบเงิน	540
22	นางบัวแก้ว ถ้วยเหล็ก	360
	รวม	9,810

เลขหมู่.....

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. จำนวนแรงงานที่ใช้

ส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานในหมู่บ้านแต่ละโรงงานประมาณ 3-5 คน ค่าแรงประมาณวันละ 100-200 บาท ซึ่งแล้วแต่ปริมาณการผลิตในแต่ละวัน

4. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนในการผลิตขนมจีนที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น โรงงานจะใช้น้ำและเชื้อเพลิงมากในการทำขนมจีน การระบายน้ำทิ้งลงสู่คลอง โดยไม่มีการบำบัดก่อน ทำให้มีปัญหาเรื่องกลิ่นจากน้ำเสีย ควัน ขยะที่กำจัดไม่ถูกวิธี

4.1.3 ประเด็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกระบวนการทำขนมจีน สามารถสรุปได้ตามขั้นตอนของกระบวนการทำขนมจีน ดังนี้

1. ขั้นตอนการต้มแป้ง อาจก่อให้เกิดปัญหาควันไฟที่ได้จากการเผาไหม้ โดยการใช้เชื้อเพลิงจากขี้เลื่อยหรือขี้เกลบเป็นหลัก และฝุ่นละอองจากขี้เลื่อยขี้เกลบ สำหรับผู้ที่ทำขนมจีน ต้องป้องกันโดยใช้ผ้าปิดจมูกเพื่อป้องกันฝุ่นละออง

2. ขั้นตอนบดแล้วกรอง อาจก่อให้เกิดปัญหาเรื่องเสียงดังของเครื่องจักร และอาจเกิดผลกระทบต่อผู้ทำขนมจีนโดยตรง เพราะขั้นตอนนี้ต้องใช้มือสัมผัสโดยตรง และมือจะสัมผัสกับแป้งเป็นเวลานาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดโรคผิวหนังได้ และขั้นตอนนี้ต้องใช้ความระมัดระวังในการบดแป้งกับเครื่องจักร

3. ขั้นตอนการทำเส้นขนม อาจก่อให้เกิดน้ำเสียจากขบวนการนี้ เสียในปริมาณน้อยแต่มีความเข้มข้นสูง น้ำเสียนี้จะไม่ถูกทิ้งระหว่างการทำเส้นขนม จะมีการเติมน้ำเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และจะใช้เชื้อเพลิงมาก เมื่อเสร็จสิ้นขบวนการผลิตแล้ว น้ำทิ้งจะมีความเข้มข้นมาก และก่อให้เกิดควันไฟมากเช่นกัน

4. ขั้นตอนล้างทำความสะอาด อาจก่อให้เกิดน้ำเสียจากขบวนการล้างทำความสะอาดเส้นขนมจีนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับขั้นตอนอื่น ซึ่งขั้นตอนล้างเส้นขนมจีน นำเส้นขนมจีนที่สุกแล้วมาผ่านน้ำสะอาด 2-3 รอบ น้ำเสียในขั้นตอนนี้จะเกิดขึ้น ต่อเนื่อง ตลอดขบวนการผลิตขนมจีน

5. ขั้นตอนการคัดแยก อาจก่อให้เกิดขยะมูลฝอยจากวัสดุที่ใช้ เช่น ใบตอง ถุงพลาสติก ที่ใช้เป็นร่องภาชนะใส่เส้นขนมจีน ซึ่งการคัดแยกเส้นขนมจีนมี 2 วิธี คือ วิธีการการจับเส้นขนมจีน คือ การม้วนขนมจีนเป็นขด ๆ นำมาเรียงกันใส่ตะกร้าแล้วนำออกจำหน่าย และอีกวิธีไม่มีการจับเส้น นำขนมจีนขึ้นจากเตา ล้างน้ำให้สะอาดแล้วใส่รวมกัน

6. ขั้นตอนการขนส่ง อาจทำให้มีเสียงดังจากการขนส่ง เพราะแต่ละโรงงานก็จะขนส่งกันช่วงทุก ๆ ชั่วโมงในแต่ละวัน

4.1.4 ผลกระทบต่อชุมชน

ผลกระทบจำแนกเป็น 4 ด้าน ที่สำคัญ ได้แก่ ด้านอนามัยชุมชน ด้านสุขภาพจิต ด้านสุขภาพกายและด้านเศรษฐกิจ สังคม ดังนี้

1. ผลกระทบด้านอนามัยชุมชน ที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด คือ ในช่วงเดือนมกราคม – เมษายน ทุกปี จะได้รับการร้องเรียนจากชุมชนใกล้เคียง และที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง โรงงาน เรื่องกลิ่นเหม็นของน้ำเสียที่เกิดจากโรงงานทำขมจีน เนื่องจากน้ำในลำคลองไม่ไหลจะมีเฉพาะน้ำที่มาจากโรงงานจากการทำขมจีนเท่านั้น ไหลไปยังในลำคลอง ทุ่งนา ถึงแม้อากาศจะร้อนมีแสงแดดจัด ก็ไม่ช่วยให้กลิ่นเหม็นเบาบางลง ทำให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง แมลงวัน และสัตว์นำโรคต่างๆ และในช่วงฤดูฝน ฝนตกหนัก น้ำฝนจะชะล้างพัดเอาน้ำเสีย และสิ่งปฏิกูลจากโรงงานไหลลงสู่ลำเหมือง คูทุ่งนา และบ้านราษฎรที่อยู่ข้างเดียว
2. ผลกระทบด้านสุขภาพ พบว่ากลิ่นเหม็นจากน้ำเสีย ค่อนข้างแรง แม้ว่าไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพถึงกับให้ชาวบ้านได้รับความเจ็บป่วยก็ตาม แต่ชาวบ้านที่สูดดมกลิ่น เนื่องจากไม่สามารถหลบเลี่ยงได้ จำต้องทนสูดดมกลิ่นเหม็นที่เค็กร้อนรำคาญ บางครั้งอาจปวดศีรษะ หน้ามืด หายใจไม่สะดวก แน่นหน้าอก โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ สตรี และเด็ก ต้องเค็กร้อน
3. ผลกระทบด้านจิตใจ ชาวบ้านส่วนใหญ่ กล่าวว่า การได้รับกลิ่นเหม็นจากน้ำขมจีนทุกวัน เกิดความรู้สึกอึดอัด รำคาญ โดยเฉพาะช่วงบ่ายและเย็น กลับบ้าน และพักผ่อนอยู่ในบ้าน กลิ่นคาวจะลอยมาตามลมในช่วงเวลานี้เสมอ โรงเรียนที่อยู่ใกล้กับโรงงานเด็กนักเรียนจะรู้สึกเครียด อึดอัด ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือ กลิ่นและคาว ทำให้เกิดหงุดหงิด รำคาญใจ ชุมชนใกล้เคียง เฒ่าให้ฟังว่า เสื้อผ้าที่ตากเอาไว้ จะเป็นจาก เขม่าควันไฟที่ตกลงมา ซึ่งทำให้สุขภาพจิตไม่ดี
4. ด้านเศรษฐกิจ และสังคม พบว่า ชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น บางรายต้องซื้อยารักษาสุขภาพ เช่น ยาแก้ปวดศีรษะ ค่าใช้จ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น อยู่บริเวณนั้น ได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร บางคนต้องการขยายที่ดิน แต่ก็ไม่มีใครซื้อเพราะมาอยู่แล้ว กลิ่นเหม็นจากน้ำเสียขังบริเวณนั้น ควันไฟ ฝุ่นกระจายไปทั่ว ทำให้ไม่มีใครอยากซื้อที่ดินเหล่านั้น

4.1.5 การแก้ไขปัญหของโรงงาน

เจ้าของโรงงานส่วนใหญ่ กล่าวว่า ได้ก่อตั้งโรงงานมานานแต่ละโรงงานไม่ต่ำกว่า 50 ปี ซึ่งก็ได้รับการสืบทอดมาจากปู่ย่า ตายาย เมื่อประมาณ 30 กว่าปีที่ผ่านมา โรงงานไม่มากอย่างนี้ และทำกันเพียงอุปโภค บริโภค เล็กน้อยเท่านั้น ในเรื่องปัญหาผลกระทบไม่มีเลย หลังจากที่เป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น ส่วนใหญ่ก็จะจำหน่ายในจังหวัดเชียงใหม่ และใกล้เคียงจึงทำให้มีปัญหากับชุมชนใกล้เคียง การแก้ไขปัญหของโรงงาน โรงงานทำป่ล่องคว้นไป และได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในเรื่องกลิ่น โดยใช้สาร E.M.

4.1.6 ความสัมพันธ์กับชุมชน

ทุกโรงงานส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนในหมู่บ้านที่ดำเนินการต่อจากพ่อแม่พี่น้อง ดังนั้นความสัมพันธ์กับชุมชนจึงมีมากได้ให้ความร่วมมือกับหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นงานบุญงานกุศล การให้เงินสนับสนุนในการพัฒนาหมู่บ้าน เช่น โครงการขุดลอกคูคลอง ลำห้วย ตลอดจนการพัฒนาอาชีพ

ตารางที่ 4.3 การปรับปรุง/แก้ไขปัญหามลภาวะ/ของเสีย

โรงงานที่	มลภาวะ/ของเสีย						การปรับปรุง/แก้ไข
	ขยะ/สิ่งปฏิกูล	น้ำเสีย	กลิ่น	ฝุ่น/ควัน	เสียง	อื่นๆ	
1	เผา	ทิ้งลงในบ่อเกรอะ ก่อนแล้วปล่อยไหล ให้ไปตามท่อระบาย น้ำสาธารณะ	จากเศษขนมจีนที่ ตกค้าง	มีมากช่วงต้มแป้ง และใช้เชื้อเพลิงทำ ปล่องควันไฟ	เป็นบางครั้ง	-	ขยะใช้วิธีเผา ทำบ่อ เกรอะไว้แล้วหมั่นตักเอา ตะกอนตากไว้ หลังกาก ทำงานเสร็จจะใช้สาร E.M. ฝุ่น/ควัน โรงงาน ได้ทำปล่องควันไฟไว้
2	เผา	ทิ้งท่อระบายน้ำ สาธารณะ	กลิ่นจากเศษ ขนมจีน	มีค่อนข้างแรง ปล่องควันไฟ	เป็นบางครั้ง	-	โรงงานเผาขยะ ทำปล่อง ควันไฟ น้ำทิ้งปล่อยให้ ไหลไปตามธรรมชาติ
3	เผา	ทิ้งท่อระบายน้ำ	กลิ่นจากเศษ ขนมจีน	ทำปล่องควันไฟ	เป็นบางครั้ง	-	โรงงานทำปล่องควันให้ สูงกว่าเดิม
4	เผา	ทิ้งท่อระบายน้ำ สาธารณะ	กลิ่นจากเศษ ขนมจีน	ทำปล่องควันไฟ	เป็นบางครั้ง	-	โรงงานทำปล่องควันให้ สูงกว่าเดิม

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

โรงงานที่	มดภาวะ/ของเสีย						การปรับปรุง/แก้ไข
	ขยะ/สิ่งปฏิกูล	น้ำเสีย	กลิ่น	ฝุ่น/ควัน	เสียง	อื่นๆ	
5	เผา ทิ้งลงท่อระบายน้ำ สาธารณะ	ก่อกองขยะ ขมขื่น	ทำปล่องควันไฟ	เป็นบางครั้ง	-	ขยะทำเป็นเชื้อเพลิง ทำ ปล่องควันให้สูงชัน กว่าเดิม	
6	เผา ทิ้งลงท่อระบายน้ำ สาธารณะ	ก่อกองขยะ ขมขื่น	ทำปล่องควันไฟ	เป็นบางครั้ง	-	-	
7	เผา ทิ้งลงท่อระบายน้ำ สาธารณะ	เศษขมนมจืด ตกค้าง	ปล่องใหม่ปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-	-	
8	เผา ทิ้งลงท่อระบายน้ำ สาธารณะ	เศษขมนมจืด ตกค้าง	ปล่องใหม่ปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-	-	
9	เผา ทิ้งลงท่อระบายน้ำ สาธารณะ	เศษขมนมจืด ตกค้าง	ปล่องใหม่ปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-	-	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

โรงงานที่	นตภาวะ/ของเสีย					การปรับปรุง/แก้ไข
	ขยะ/สิ่งปฏิกูล	น้ำเสีย	กลิ่น	ฝุ่น/ควัน	เสียง อื่นๆ	
10	เผา	ทิ้งลงท่อระบายน้ำ สาธารณะ	เศษขมเงิน ตกค้าง	ปล่อยในปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-
11	เผา	ทิ้งลงท่อระบายน้ำ สาธารณะ	เศษขมเงิน ตกค้าง	ปล่อยในปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-
12	ทิ้งไว้ข้างบ้าน	ทิ้งลงท่อระบายน้ำ สาธารณะ	เศษขมเงิน ตกค้าง	ปล่อยในปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-
13	เผา	ทิ้งลงท่อระบายน้ำ สาธารณะ	เศษขมเงิน ตกค้าง	ปล่อยในปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-
14	เผา	ทิ้งลงท่อระบายน้ำ สาธารณะ	เศษขมเงิน ตกค้าง	ปล่อยในปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

โรงงานที่	มลภาวะ/ของเสีย						การปรับปรุง/แก้ไข
	ขยะ/สิ่งปฏิกูล	น้ำเสีย	กลิ่น	ฝุ่น/ควัน	เสียง	อื่นๆ	
15	เผา	ทิ้งลงท่อระบายน้ำ สาธารณะ	เศษขมนมเงิน ตกค้าง	ปล่อยในปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-	-
16	เผา	ทิ้งลงท่อระบายน้ำ สาธารณะ	เศษขมนมเงิน ตกค้าง	ปล่อยในปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-	-
17	นำไปทิ้งในสวน ถ้าใบ	ทิ้งน้ำให้ไหลไปตาม ธรรมชาติ	เศษขมนมเงิน ตกค้าง	ปล่อยในปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-	-
18	เผา	ทิ้งลงบ่อพักแล้วดูด ทิ้ง	เศษขมนมเงิน ตกค้าง	ปล่อยในปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-	-
19	เผา	ทิ้งลงคลอง ชลประทาน	เศษขมนมเงิน ตกค้าง	ปล่อยในปล่องควัน ไฟ	บางครั้ง	-	-

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

โครงการที่	มสภาวะ/ของเสีย					การปรับปรุง/แก้ไข
	ขยะสิ่งปฏิกูล	น้ำเสีย	กลิ่น	ฝุ่น/ควัน	เสียง อื่นๆ	
20	เผา ถังขยะ	ทิ้งลงในบ่อบำบัดน้ำ สาธารณะ	เศษขมขื่น	ปล่อยในบ่อบำบัดน้ำ สาธารณะ	บ้างครั้ง	-
21	เผา ถังขยะ	ทิ้งลงในบ่อบำบัดน้ำ สาธารณะ	หมักเบ่งเศษ ขมขื่น	ปล่อยในบ่อบำบัดน้ำ สาธารณะ	บ้างครั้ง	-
22	เผา ถังขยะ	ทิ้งลงในบ่อบำบัดน้ำ สาธารณะ	เศษขมขื่น	ปล่อยในบ่อบำบัดน้ำ สาธารณะ	บ้างครั้ง	-

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละสภาพสังคม เศรษฐกิจของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะประชากร กลุ่มตัวอย่าง	เจ้าของผู้ประกอบการ (N = 22)		แรงงานรับจ้าง (N = 66)		ชุมชนใกล้เคียง (N = 100)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	เพศ					
ชาย	10	45.4	11	16.7	47	47.0
หญิง	12	54.6	55	83.3	53	53.0
รวม	22	100.0	66	100.0	100	100.0
อายุ						
ต่ำกว่า 20 ปี	-	-	2	3.0	2	2.0
21-30 ปี	2	9.1	11	16.7	11	11.0
31-41 ปี	8	36.4	20	30.3	25	25.0
41-50 ปี	8	36.4	23	34.8	43	43.0
51-60 ปี	4	18.1	10	15.2	15	15.0
60 ปีขึ้นไป	-	-	-	-	4	4.0
รวม	22	100.0	66	100.0	100	100.0
การศึกษา						
ไม่ได้ศึกษาในโรงเรียน	-	-	-	-	2	2.0
ชั้นประถมปีที่ 1-7	11	50.0	53	80.3	34	34.0
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	3	13.6	9	13.6	18	18.0
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6/	6	27.3	4	6.06	20	20.0
ปวด						
ปริญญาดรี	2	9.1	-	-	24	24.0
อื่นๆ	-	-	-	-	2	2.0
รวม	22	100.0	66	100.0	100	100.0

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลักษณะประชากร กลุ่มตัวอย่าง	เจ้าของผู้ประกอบการ (N = 22)		แรงงานรับจ้าง (N = 66)		ชุมชนใกล้เคียง (N = 100)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	รายได้					
น้อยกว่า 3,000 บาท/เดือน	-	-	37	56.1	20	20.0
3,001-4,00 บาท/เดือน	-	-	20	30.3	8	8.0
4,001-5,000 บาท/เดือน	-	-	8	12.1	13	13.0
มากกว่า 5,001 บาท/เดือน	22	100.0	1	1.5	59	59.0
รวม	22	100.0	66	100.0	100	100.0
น้ำดื่ม						
น้ำประปา	5	22.7	2	3.0	4	4.0
น้ำบรรจุขวดที่มีขายทั่วไป	-	-	48	72.7	81	81.0
อื่น ๆ	17	77.3	16	24.3	15	15.0
รวม	22	100.0	66	100.0	100	100.0
น้ำใช้						
น้ำประปา	-	-	2	3.0	11	11.0
น้ำบาดาล	14	63.6	30	45.5	17	17.0
น้ำบ่อขุด	8	36.4	34	51.5	71	71.0
อื่น ๆ	-	-	-	-	1	1.0
รวม	22	100.0	66	100.0	100	100.0

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของแรงงานรับจ้างกับการทำงานในโรงงาน

N = 66

ลักษณะการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการทำงานในโรงงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	34	51.5
11 – 20 ปี	16	24.2
21 – 30 ปี	12	18.2
31 ปีขึ้นไป	4	6.1
รวม	66	100.0
ประเภทแรงงาน		
แรงงานจ้างประจำ	6	9.1
แรงงานรายวัน	60	90.9
รวม	66	100.0
ลักษณะน้ำเสียจากการทำขมจีน		
น้ำเสียจากการหมักแป้ง	12	18.2
น้ำเสียจากการชำระล้างสิ่งต่าง ๆ	52	78.8
อื่น ๆ	2	3.0
รวม	66	100.0
ระบบการจัดการน้ำทิ้ง		
ทิ้งลงท่อระบายน้ำสาธารณะ	38	57.6
ทิ้งลงในบ่อน้ำคั้นน้ำเสียในบ้านก่อน แล้วนำไปทิ้ง	11	16.7
ลงท่อระบายสาธารณะ		
ทำทางระบายน้ำไหลไปตามปกติ	14	21.2
อื่น ๆ	3	4.5
รวม	66	100.0
ลักษณะขยะที่เกิดจากการประกอบการ		
เป็นเศษขยะ	11	16.7
เป็นเศษของเหลือจากขมจีน	22	33.3
เป็นขี้เถ้าจากเตา เผาพื้น	30	45.4
อื่น ๆ	3	4.6
รวม	66	100.0

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลักษณะการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระบบการจัดการขยะ		
มีที่ใส่ขยะ	37	56.1
ไม่มีที่ใส่ขยะ	29	43.9
รวม	66	100.0
การกำจัดขยะ		
มีการกำจัดขยะ โดยทิ้งในที่สาธารณะ	-	-
มีการกำจัดขยะ โดยเผา	63	95.4
มีการกำจัดขยะ โดยทิ้งไว้ข้างบ้าน	-	-
อื่น ๆ	3	4.6
รวม	66	100.0
ลักษณะการดูแลความสะอาด		
เก็บกวาดพื้นทุกวันหลังเลิกงาน	65	98.5
เก็บกวาดทุกครั้งแต่ไม่ทุกวัน	1	1.5
ไม่ได้เก็บกวาด	-	-
รวม	66	100.0
ลักษณะการเตรียมพื้นใช้วางวัสดุดิบในการทำนมจีน		
วางกองรวมกันไว้กับพื้นดิน	4	6.1
ใส่ถุงดำวางรวมกันบนพื้นดิน	-	-
วางกองรวมกันไว้กับพื้นปูน	57	86.4
อื่น ๆ	5	7.5
รวม	66	100.0
ลักษณะการป้องกันเสียง		
โรงงานทำนมจีนกำหนดระยะเวลาไว้	2	3.0
โรงงานทำปัสตอร์ฝุ่น กวน	59	89.4
โรงงานทำแยกส่วนจากกระบวนการอื่น	-	-
อื่น ๆ	5	7.6
รวม	66	100.0

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลักษณะการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ		
ได้รับการสอนเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติก่อนทุกครั้งและทุกขั้นตอน	52	78.8
ได้รับการสอนเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติแต่ไม่ทุกขั้นตอน	10	15.1
ไม่ได้รับการสอน	4	6.1
รวม	66	100.0
อุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุ		
มีการเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุไว้ครบ	14	21.2
มีการเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุไว้แต่ไม่ครบ	44	66.7
ไม่ได้เตรียมไว้เลย	8	12.1
รวม	66	100.0
สวัสดิการในโรงงานที่ได้รับ		
ค่ารักษาพยาบาล	-	-
ที่พักอาศัย	-	-
อาหาร	38	57.6
อื่น ๆ	28	42.4
รวม	66	100.0
วิธีการรักษาเมื่อเจ็บป่วย		
ใช้ยาสามัญประจำบ้าน	1	1.5
ซื้อจากร้านขายยาทั่วไป	26	39.4
ซื้อจากร้านขายยาที่มีเภสัชกรแนะนำ	4	6.1
อนาามย สารานณะสุข ไกล่บ้าน	30	45.4
โรงพยาบาล	5	7.6
รวม	66	100.0

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลักษณะการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
การช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐด้านสาธารณสุข		
มีเป็นประจำทุกปี	43	65.1
เคยมีแต่เดี๋ยวนี้ไม่มี	13	19.7
ไม่มี	10	15.2
รวม	66	100.0

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของชุมชนใกล้เคียงกับสถานภาพครอบครัวและความคิดเห็นสภาพ ปัญหา

สถานภาพครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
บทบาทในครัวเรือน		
เป็นผู้นำครอบครัว	57	57.0
เป็นสมาชิกในครอบครัว	43	43.0
รวม	100	100.0

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
น้อยกว่า 10 ปี	10	10.0
11-20 ปี	13	13.0
21-30 ปี	13	13.0
31 ปีขึ้นไป	64	64.0
รวม	100	100.0

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-3 คน	30	30.0
4-6 คน	60	60.0
7 คนขึ้นไป	6	6.0
รวม	100	100.0

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

สถานภาพครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ความใกล้ชิดครัวเรือนกับโรงงาน		
น้อยกว่า 100 เมตร	59	59.0
101-200 เมตร	19	19.0
201-300 เมตร	12	12.0
301 เมตร ขึ้นไป	10	10.0
รวม	100	100.0

4.2 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นของแรงงานรับจ้างในโรงงานทำขนมจีน

ตารางที่ 4.4 จากแรงงานรับจ้าง 66 คน หญิง 55 คนคิดเป็นร้อยละ 83.3 ชาย 11 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.7 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.4 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-7 จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 80.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 3,000.-บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 56.1 น้ำดื่มบรรจุมีขายทั่วไป 48 คนคิดเป็นร้อยละ 72.7 น้ำใช้เป็นน้ำบ่อขุด 34 คนคิดเป็นร้อยละ 51.5

ตารางที่ 4.5 ระยะเวลาในการดำเนินงานในโรงงานน้อยกว่า 10 ปี 34 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 ประเภทแรงงานรายวัน 60 คนคิดเป็นร้อยละ 90.9 น้ำเสียจากการทำขนมจีนจากการชำระล้างสิ่งต่างๆ 52 คน คิดเป็น ร้อยละ 78.8 น้ำเสียจากการหมักแป้ง 12 คนคิดเป็นร้อยละ 18.2 ระบบการจัดการน้ำทิ้งลงท่อระบายสาธารณะ 38 คนคิดเป็นร้อยละ 57.6 น้ำทิ้งปล่อยระบายน้ำไหลไปตามธรรมชาติ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ขยะที่เกิดจากการประกอบกิจการเป็นขี้เถ้าจากเตาเผาพื้น 30 คน คิดเป็นร้อยละ 45.4 กากขยะเศษของเหลือจากการทำขนมจีน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 การจัดการขยะโดยการเผา 63 คน คิดเป็นร้อยละ 95.4 การดูแลความสะอาดเก็บกวาดทุกวัน หลังเลิกงาน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 98.5 การเตรียมพื้นที่สำหรับวางวัตถุดิบในการทำขนมจีนวางกองไว้กับพื้นปูน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 86.4 การป้องกันเสียง ฝุ่น ควีน โรงงานทำปล่องควน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 89.4 มีความรู้เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ ได้รับการสอนทุกครั้งทุกขั้นตอน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8 โรงงานมีการเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุไว้แต่ไม่ครบ 44 คน คิดเป็นร้อยละ

66.7 แรงงานได้รับสวัสดิการในโรงงานเป็นอาหาร 1 มื้อ 38 คน คิดเป็นร้อยละ 57.6 การรักษาเมื่อเจ็บป่วยจากอนามัยสาธารณะสุขใกล้บ้าน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 45.4 และซื้อยาจากร้านขายยาทั่วไป 26 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4 ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐบาลด้านสาธารณสุข มีเป็นประจำทุกปี 43 คน คิดเป็น ร้อยละ 65.1 โรคที่พบบ่อยในโรงงานโรคผิวหนัง 29 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 และโรคภูมิแพ้ 17 คนคิดเป็นร้อยละ 25.8 แรงงานรับจ้างมีความคิดเห็นว่าเป็นการดีแล้วที่โรงงานมีอยู่ในชุมชนนี้ จำนวนคนคิดเป็นร้อยละ

ส่วนที่ศึกษากล่าวว่าทำให้มีอาชีพไม่ว่างงาน มีรายได้ในการหาเลี้ยงครอบครัวและที่สำคัญไม่ต้องเดินทางไปทำงานไกล ส่วนที่ไม่แสดงความคิดเห็นไม่ได้ให้เหตุผลแต่อย่างใด

ตารางที่ 4.7 จำนวนร้อยละของชุมชนใกล้เคียงกับความคิดเห็นสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อม

ปัญหา	มี		ไม่มี	
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ
1. ปัญหาน้ำดื่ม/น้ำใช้	18	18.0	82	82.0
2. ปัญหาที่เป็นสิ่งรำคาญใกล้บ้านเป็นอันตราย	59	59.0	14	14.0
3. ปัญหาน้ำท่วมขังบริเวณบ้าน	11	11.0	89	89.0
4. ปัญหากลิ่นที่เกิดจากการทำขนมจีน	69	69.0	31	31.0
5. ปัญหาเสียงจากเครื่องจักรจากการทำขนมจีน	5	5.0	55	55.0
6. ปัญหาการทำขนมจีนมีผลกระทบต่อครัวเรือน	37	37.0	63	63.0

ตารางที่ 4.7 ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นสภาพปัญหาของชุมชนใกล้เคียงกับโรงงานขนมจีน พบว่าปัญหาน้ำดื่ม/น้ำใช้ ไม่มีปัญหาร้อยละ 82.0 มีปัญหาร้อยละ 18.0 ปัญหาที่เป็นสิ่งรำคาญใกล้บ้านที่เป็นอันตราย มีปัญหาร้อยละ 59.0 ไม่มีปัญหาร้อยละ 14.0 ปัญหาน้ำท่วมขังบริเวณบ้าน ไม่มีปัญหา ร้อยละ 89.0 มีปัญหาร้อยละ 11.0 ปัญหากลิ่นที่เกิดจากการทำขนมจีน มีปัญหาร้อยละ 69.0 ไม่มีปัญหาร้อยละ 31.0 ปัญหาเสียงจากเครื่องจักรจากการทำขนมจีน ไม่มีปัญหาร้อยละ 55.0 มีปัญหาร้อยละ 5.0 ปัญหาการทำขนมจีนมีผลกระทบต่อครัวเรือน ไม่มีปัญหาร้อยละ 63.0 มีปัญหาร้อยละ 37.0 สามารถอธิบายได้ว่า ชุมชนใกล้เคียงจะมีปัญหาเรื่องรำคาญใกล้

บ้านปัญหาเรื่องกลิ่นที่เกิดจากการทำขมจีน เพราะโรงงานอยู่ในชุมชน การผลิตเพื่อจำหน่ายผลิตมากขึ้น นำจากการล้างไม่มีการบำบัดก่อนทิ้งสู่ลำคลองสาธารณะ

4.2.2 ข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นของชุมชนใกล้เคียง

ตารางที่ 4.4 จากชุมชนใกล้เคียง 100 คนหญิง 53 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 ชาย 47 คิดเป็นร้อยละ 47.0 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 41 –50 ปี คิดเป็นร้อยละคิดเป็นร้อยละ 43.0 จบการศึกษาชั้นประถมปีที่ 1- 7 จำนวน 34 คนคิดเป็นร้อยละ 34.0 มีรายได้มากกว่า 5,001 บาท/เดือน น้ำดื่มน้ำบรรจุขวดที่มีขายทั่วไป 81 คนคิดเป็นร้อยละ 81.0 นำใช้น้ำบ่อบาด 71 คนคิดเป็นร้อยละ 71.0

ตารางที่ 4.6 บทบาทในครัวเรือนเป็นผู้นำครอบครัว 57 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป 64 คนคิดเป็นร้อยละ 64.0 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน 60 คนคิดเป็นร้อยละ 64.0 ความใกล้ชิดครัวเรือนกับโรงงานน้อยกว่า 100 เมตร 59 คนคิดเป็นร้อยละ 59.0

4.2.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่นต่อประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม

ว่าที่ ร.ต.ชนกฤต อัครเดชคุณุชร์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซีเหล็ก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ เข้ามารับตำแหน่งยังไม่ถึง 1 ปี กล่าวถึงโรงงานทำขมจีนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบว่า เมื่อมารับตำแหน่งไม่กี่วันก็ได้รับการร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาเรื่องน้ำเสีย จึงได้เข้าไปตรวจสอบ และได้ประสานกับผู้นำในหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน สอบต.หมู่บ้าน ทำหนังสือถึงเจ้าของโรงงานมาประชุมขอความร่วมมือ และหาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ซึ่งน้ำทิ้งที่โรงงานทิ้งตามลำคลองสาธารณะ พบว่ามีปัญหากับชุมชนเรื่องกลิ่น จึงได้ประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือ ในการแก้ไขปรับปรุงเป็นอย่างดี โดยให้คำแนะนำในการทำบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และรณรงค์ใช้สารอินทรีย์ หลังจากทำงานเสร็จ สำหรับความคิดเห็นต่อโรงงานที่ตั้งในหมู่บ้านนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีอาชีพเสริมมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่สิ่งที่ต้องระมัดระวัง คือ การจัดการโรงงานที่ดีไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชาวบ้าน

นางสายฝน กันแก้ว ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่.3 ได้แสดงความคิดเห็นต่อโรงงานขมจีนในเขตที่ตั้งในความรับผิดชอบว่า โรงงานดังกล่าวได้ตั้งขึ้นถือเป็นผลดีสำหรับหมู่บ้านได้แปรรูปผลิตผลทางการเกษตร คือข้าว ทำให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริม สร้างงานและรายได้ แต่ก็ได้รับการร้องเรียนอยู่ทุก ๆ ปี ระยะเวลาได้รับการร้องเรียนจากหมู่บ้านหนึ่งซึ่งอยู่ในเขตติดต่อกับหมู่บ้านที่รับผิดชอบนี้เนื่องจากนำจากการทำขมจีนได้ไหลเข้าสู่อีกหมู่บ้านหนึ่งและมีกลิ่นเหม็น จึงได้ประชุมกลุ่มทำขมจีน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต.เข้าร่วมเพื่อปรึกษาหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าว

นายเกียรติศักดิ์ มาลา รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก กล่าวถึงโรงงานทำขนมจีนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบนั้น เป็นเรื่องที่ดี และเป็นหมู่บ้านที่มีการประกอบอาชีพนี้มานานรุ่นปู่ย่าตายาย เป็น 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ที่ขึ้นชื่อของอำเภอแม่อริม แต่ปัญหาที่ได้รับการร้องเรียนมานาน เรื่องน้ำเสียจากโรงงาน ซึ่งเคยเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. และผู้ที่มีส่วนได้เสียให้โรงงานไปจัดตั้งในบริเวณพื้นที่เดียวกัน เพราะจะง่ายต่อการจัดการเรื่องน้ำเสียและสิ่งแวดล้อม

นายทรัพย์ กลั่นกล้า ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก กล่าวถึงโรงงานทำขนมจีนในเขตรับผิดชอบว่า ได้รับการร้องเรียนจากชุมชนใกล้เคียงอยู่หลายครั้ง ในการประชุมสามัญก็ได้บรรจุในระเบียบวาระการประชุม เพื่อปรึกษาหารือหาแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยให้ผู้ประกอบการ มีส่วนร่วมด้วย โดยทาง อบต. มีโครงการ อบรมสัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจ แก่ผู้ประกอบการ และผู้สนใจ

นายสุนทร ชัยเพชร กำนันตำบลชี้เหล็ก กล่าวถึงโรงงานทำขนมจีนว่าในอดีตชาวบ้านในพื้นที่ใกล้เคียง ได้มาร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหา เรื่องกลิ่นที่เกิดจากการทำขนมจีน ก็ได้เข้าไปตรวจสอบ และเจ้าของโรงงานก็ได้ปรับปรุงแก้ไขเรื่อยมา แต่โรงงานก็มีส่วนทำให้ ชาวบ้านมีรายได้ไม่ว่างงาน จึงจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมกันทุกฝ่ายในการแก้ปัญหาเรื่องนี้

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมจากเจ้าของโรงงาน และแรงงานรับจ้าง

ประเด็นปัญหา	N = 22			N = 66		
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1.พื้นที่โรงงานขนมจีนแออัดมาก	1.32	0.95	น้อย	1.88	0.89	ปานกลาง
2.กลิ่นที่เกิดจากกระบวนการทำขนมจีน	1.36	0.85	น้อย	2.38	0.58	มาก
3.ควันที่เกิดจากกระบวนการทำขนมจีน	1.50	0.60	น้อย	2.08	0.71	ปานกลาง
4.เสียงดังของเครื่องจักรขณะทำขนมจีน	1.36	0.59	น้อย	1.79	0.59	ปานกลาง
5.กากของเสียที่เกิดมีจำนวนมาก	1.05	0.58	น้อย	1.59	0.70	ปานกลาง
6.มีสัตว์นำโรคชุกชุม	0.55	0.59	น้อย	1.35	0.97	น้อย
7.มีโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจเกิดขึ้น	0.55	0.67	น้อย	1.52	0.73	ปานกลาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	N = 22			N = 66		
	เจ้าของโรงงาน			แรงงานรับจ้าง		
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
8.ฝุ่นที่กระจายในขณะที่เป็น เชื้อเพลิง	1.09	0.61	น้อย	1.86	0.70	ปานกลาง
9.น้ำทิ้งจากโรงงานทำขมจีน	2.18	0.85	ปานกลาง	2.50	0.66	มาก
10. ข้อขัดแย้งกับชุมชนใกล้เคียง	0.86	0.99	น้อย	1.85	1.07	ปานกลาง
เฉลี่ย	1.18	0.66	น้อย	1.88	0.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับความคิดเห็น เจ้าของผู้ประกอบการ ในปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.18) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ น้ำทิ้งจากโรงงานขมจีน (ค่าเฉลี่ย 2.18) ควณที่เกิดจากกระบวนการทำขมจีน (ค่าเฉลี่ย 1.50) กลิ่นที่เกิดจากกระบวนการทำขมจีน และเสียงดังของเครื่องจักรขณะทำขมจีน (ค่าเฉลี่ย 1.36)

ในข้อที่เจ้าของโรงงานตอบได้ค่าเฉลี่ยสูงปานกลางนั้นผู้ประกอบการทราบว่า น้ำทิ้งจากโรงงานมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และชุมชนข้างเคียง เนื่องจากได้รับการร้องเรียนจากผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ทุกปี เมื่อฤดูแล้งน้ำไม่ไหล ในลำคลองสาธารณะ มีเพียงน้ำที่ไหลมาจากโรงงานเท่านั้นมาขังอยู่ในลำคลองสาธารณะ ทำให้มีกลิ่น

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมจากชุมชนใกล้เคียงและเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น

ประเด็นปัญหา	N = 22			N = 66		
	เจ้าของโรงงาน			แรงงานรับจ้าง		
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1.พื้นที่โรงงานขมจีนแออัดมาก	1.73	0.78	ปานกลาง	2.40	0.55	มาก
2.กลิ่นที่เกิดจากกระบวนการทำขมจีน	2.21	0.96	ปานกลาง	2.80	0.45	มาก
3.ควณที่เกิดจากกระบวนการทำขมจีน	1.84	0.95	ปานกลาง	2.20	0.45	ปานกลาง
4.เสียงดังของเครื่องจักรขณะทำขมจีน	0.93	0.71	น้อย	1.80	0.45	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	N = 22			N = 66		
	เจ้าของโรงงาน			แรงงานรับจ้าง		
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
5. กากของเสียที่เกิดมีจำนวนมาก	1.48	0.97	น้อย	2.60	0.89	มาก
6. มีสัตว์น้ำโรคชุกชุม	1.66	0.88	ปานกลาง	1.80	0.45	ปานกลาง
7. มีโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจเกิดขึ้น	1.50	0.94	น้อย	1.60	0.89	ปานกลาง
8. ผู้หญิงกระจายในขณะที่ใช้เป็นเชื้อเพลิง	1.56	0.96	ปานกลาง	2.20	0.45	ปานกลาง
9. น้ำทิ้งจากโรงงานทำขมจิ้น	2.19	1.06	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก
10. ข้อขัดแย้งกับชุมชนใกล้เคียง	1.43	1.07	น้อย	2.00	0.71	ปานกลาง
เฉลี่ย	1.65	0.66	ปานกลาง	2.24	0.43	ปานกลาง

ข้อมูลตารางที่ 4.9 พบว่าระดับความคิดเห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนใกล้เคียงอยู่ในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.65) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยนั้น กลิ่นที่เกิดจากกระบวนการทำขมจิ้น (ค่าเฉลี่ย 2.21) น้ำทิ้งจากโรงงานทำขมจิ้น (ค่าเฉลี่ย 2.19) ครว็นที่เกิดจากกระบวนการทำขมจิ้น (ค่าเฉลี่ย 1.84)

ชุมชนใกล้เคียง ตอบค่าเฉลี่ยสูงปานกลาง กลิ่นที่เกิดจากการทำขมจิ้น ชุมชนใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบจากกลิ่นจากน้ำเสียจากกระบวนการทำขมจิ้น จะเข้าร้องเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ระดับความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น มีความคิดเห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.24) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยนั้น น้ำทิ้งจากโรงงานทำขมจิ้น (ค่าเฉลี่ย 3.00) กลิ่นที่เกิดจากกระบวนการทำขมจิ้น (ค่าเฉลี่ย 2.80) กากของเสียที่เกิดมีจำนวนมาก

จากการศึกษาเมื่อพิจารณา จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการ มีความคิดเห็นปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการทำขมจิ้นมีระดับน้อย ส่วนแรงงานรับจ้าง ชุมชนใกล้เคียง เจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะผู้ประกอบการมีความคิดว่าจะเป็นผลกระทบกับกิจการของตัวเองทั้งรายได้ และอาจจะต้องปรับปรุงกิจการ ซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและส่วนใหญ่จะเข้าใจว่าจะเป็นผลทำให้มีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น

แรงงานรับจ้าง อาจเป็นเพราะทำงานเป็นลูกจ้างในโรงงาน มีรายได้จากการทำขนมจีน ทำให้ไม่ว่างงานปัญหาอาจไม่รุนแรงพอจนได้ส่วนชุมชนใกล้เคียงอาจเป็นเพราะเป็นชุมชนชนบทที่รู้จักกันดีทั้งหมดหมู่บ้านยังให้ความสนใจกันและที่ได้รับความกระทบมีการร้องเรียนไปยังหน่วยงานทุกปีแต่ก็ไม่ได้รับการแก้ไขปัญหา อาจเกิดการเบียดเบียนไม่ยอมสนใจ

ส่วนเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น อาจเป็นเพราะมีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการพัฒนาท้องถิ่น

4.3 ความรู้ความเข้าใจการจัดการมลพิษของผู้ประกอบการทำขนมจีน

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจการจัดการมลพิษจากการทำขนมจีนของผู้ประกอบการ

N=22

ลำดับที่	ข้อความ	ทราบ/เห็นด้วย		ไม่ทราบ/ไม่เห็นด้วย	
		N	ร้อยละ	N	ร้อยละ
1	น้ำเสียหมายถึงน้ำที่มีสภาพเปลี่ยนแปลงไปจนไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้	17	77.3	5	22.7
2	สาเหตุการเน่าเสียของน้ำในแหล่งน้ำ เกิดจากการปล่อยน้ำเสียออกจากโรงงาน โดยที่ไม่มีการบำบัดคุณภาพน้ำก่อน	20	90.9	2	9.1
3	น้ำทิ้งจากโรงงานทำให้เกิดการสะสมสารพิษในแหล่งน้ำสาธารณะ มีผลกระทบต่อคนและสิ่งมีชีวิตที่อาศัยในพื้นที่บริเวณนั้น	12	54.5	10	45.5
4	การทิ้งของเสียในแหล่งน้ำเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้น้ำเน่าเสียก่อให้เกิดแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรคต่าง ๆ	19	86.4	3	13.6
5	ขยะหากไม่มีการกำจัดที่ถูกต้องหรือถูกต้องจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน	19	86.4	3	13.6
6	การจัดการปัญหาขยะที่ได้ผลคือการลดปริมาณขยะที่แหล่งกำเนิด เช่น ขยะจากบ้านเรือน เป็นต้น	15	68.2	7	31.8

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

N=22

ลำดับที่	ข้อความ	ทราบ/เห็นด้วย		ไม่ทราบ/ไม่เห็นด้วย	
		N	ร้อยละ	N	ร้อยละ
7	สภาพแวดล้อมของชุมชนที่มีน้ำเสีย ขยะ กลิ่น ควัน ผุ่น ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง	14	63.6	8	36.4
8	น้ำเสีย ขยะ กลิ่น ควัน ผุ่น ได้รับการ ร้องเรียนและสร้างความขัดแย้งใน ชุมชน	15	68.2	7	31.8
9	การขุดลอก ทำความสะอาดคูคลอง สาธารณะ เพื่อให้การไหลของน้ำ สะดวกขึ้น	20	90.9	2	9.1
10	การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องกฎหมาย พรบ.สิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากปัญหาน้ำเสีย จากปัญหาน้ำเสีย ขยะ กลิ่น ควัน ผุ่น และอื่น ๆ เป็นหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	21	95.5	1	4.5

ข้อมูลตารางที่ 4.10 ผลจากการศึกษา ความรู้ความเข้าใจ การจัดการมลพิษจากการทำ ขนมหินของผู้ประกอบการทั้ง 10 ประเด็น โดยทราบและเห็นด้วยต่อการจัดอบรมให้ความรู้เรื่อง กฎหมาย พรบ.สิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากปัญหาน้ำเสีย ขยะ กลิ่น ควัน ผุ่น และอื่น ๆ เป็นหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่น (ข้อ 10) ร้อยละ 95.5 รองลงมา คือ สาเหตุ การเน่าเสียของน้ำในแหล่งน้ำ เกิดจากการปล่อยน้ำเสียออกจากโรงงานโดยไม่มีการบำบัดคุณภาพ ก่อนทิ้ง (ข้อ 2) และการขุดลอกทำความสะอาดคูคลองสาธารณะเพื่อให้การไหลของน้ำสะดวกขึ้น (ข้อ 9) ร้อยละ 90.9 และการทิ้งของเสียในแหล่งน้ำเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้น้ำเน่าเสียก่อให้เกิดแหล่ง เพาะพันธุ์พาหะนำโรคต่าง ๆ (ข้อ 4) และขยะหากไม่มีการกำจัดที่ถูกวิธีหรือถูกต้องจะก่อให้เกิด อันตราย (ข้อ 5) ร้อยละ 86.4 ส่วนประเด็นไม่ทราบ/ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 45.5 น้ำทิ้งจากโรง งานทำให้เกิดการสะสมสารพิษในแหล่งน้ำ สาธารณะมีผลกระทบกับดินและสิ่งมีชีวิตที่อาศัยใน พื้นดินบริเวณนั้น(ข้อ 3) รองลงมา ร้อยละ 36.4 ไม่ทราบว่าสภาพแวดล้อมของชุมชนที่มีน้ำเสีย ขยะ กลิ่น ควัน ผุ่น ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง (ข้อ 7)

จากการศึกษาเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า เจ้าของโรงงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการมลภาวะจากกิจกรรมการทำขนมจีน อยู่ในระดับดี ซึ่งส่วนใหญ่จะตอบทราบและเห็นด้วยมากกว่าไม่ทราบไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะข้อที่ 10 การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องกฎหมาย พรบ.สิ่งแวดล้อม แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากปัญหาน้ำเสีย ขยะ กลิ่นควัน ฝุ่นและอื่นๆ เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าของโรงงานจะตอบทราบเห็นด้วยมากที่สุด อาจเป็นเพราะเจ้าของโรงงานมีความเข้าใจว่าปัญหาเรื่องการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นน้ำไฟฟ้า ถนน คู คลอง จะต้องเป็นหน้าที่ของหน่วยงาน อบต. และจะต้องมีงบประมาณมาแก้ปัญหาที่เกิดจากโรงงาน ถึงแม้ว่าเจ้าของโรงงานจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการมลภาวะจากกิจกรรมการทำขนมจีนอยู่ในระดับดีก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่า เจ้าของโรงงานจะมีความรู้ เกี่ยวกับการจัดการของเสียสูง แต่อาจมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น เรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นแนวแก้ไขปัญหาล้างแวดล้อมจากเจ้าของโรงงานและแรงงานรับจ้าง

แนวการแก้ปัญหา	N = 22			N = 66		
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1.การทำงานร่วมกันต้องคำนึงถึงผลผลกระทบต่อมลพิษในโรงงานขนมจีน	2.68	1.13	บ่อย	2.65	1.18	บ่อย
2.การทำความสะอาดใช้สาร EM หลังจากเสร็จจากกระบวนการทำขนมจีน	0.86	1.04	น้อย	0.79	1.23	น้อยที่สุด
3.ท่านใช้น้ำกากกันฝุ่นควันทุกครั้งทำงานอยู่ใกล้โรงงาน	1.27	1.12	น้อย	1.47	1.41	น้อย
4.ท่านใช้ที่อุดหูหรือครอบหูทุกครั้งทำงานกับเครื่องจักรที่มีเสียงดังเกินมาตรฐาน	0.59	0.96	น้อยที่สุด	0.30	0.70	น้อยที่สุด
5.ขยะของโรงงานมีการจัดการโดยการเผา	2.64	1.00	บ่อย	3.53	0.81	บ่อยที่สุด
6.มีการจัดการเรื่องสภาพแวดล้อมของโรงงานให้สะอาดอยู่เสมอ	3.23	0.87	บ่อยที่สุด	2.97	0.89	บ่อย

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

แนวการแก้ปัญหา	เจ้าของโรงงาน			แรงงานรับจ้าง		
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
7. ท่านจะไปพบแพทย์ทันทีที่ท่านรู้สึกผิดปกติเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ	2.18	1.33	น้อยปานกลาง	2.53	0.96	น้อย
8. ในการปฏิบัติงานทุกครั้งจะมีอุปกรณ์ป้องกันมลพิษให้กับตัวเอง	1.95	1.13	น้อยปานกลาง	1.68	1.36	น้อยปานกลาง
9. นำทิ้งจากโรงงานขนมจีนควรผ่านการบำบัดก่อนปล่อยลงสู่แหล่งสาธารณะ	2.50	1.22	น้อย	2.94	1.41	น้อย
10. ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. เปิดเวทีประชาคมให้ทุกคนมีส่วนร่วมช่วยคิด การวางแผน การทำงานร่วมกันในเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม	2.55	0.91	น้อย	2.95	1.10	น้อย
เฉลี่ย	2.04	1.00	ปานกลาง	2.18	0.51	ปานกลาง

ข้อมูลตารางที่ 4.11 แนวการแก้ไขปัญหาลำดับความสำคัญของผู้ประกอบการในปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.04) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีการจัดการเรื่องสภาพแวดล้อมของโรงงานให้สะอาดอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.023) รองลงมา พื้นที่ของโรงงานแออัดมาก (ค่าเฉลี่ย 2.68)

แนวการแก้ปัญหาแรงงานรับจ้างในปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.18) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ขยะของโรงงานมีการจัดการโดยการเผา (ค่าเฉลี่ย 2.53) รองลงมาคือการจัดการเรื่องสภาพแวดล้อมของโรงงานให้สะอาดอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 2.97)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็น แนวแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากชุมชน
ใกล้เคียง และเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น

แนวการแก้ปัญหา	ชุมชนใกล้เคียง N = 100			เจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น N = 5		
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1.การทำงานร่วมกันต้องคำนึงถึง ผลกระทบของมลพิษในโรงงาน ชุมชน	2	1.33	ปานกลาง	2.60	1.33	น้อย
2.การทำความสะดวกใช้สาร EM หลังจากเสร็จจากกระบวนการทำ ชุมชน	1.09	1.28	น้อย	0.80	1.28	น้อยที่สุด
3.ท่านใช้น้ำกากกันฝุ่นควันทุก ครั้งที่ทำงานอยู่ใกล้โรงงาน	0.82	1.03	น้อย	1.40	1.03	น้อย
4.ท่านใช้ที่อุดหูหรือครอบหูทุก ครั้งที่ทำงานกับเครื่องจักรที่มีเสียง ดังเกินมาตรฐาน	0.71	0.96	น้อยที่สุด	1.00	0.96	น้อย
5.ขยะของโรงงานมีการจัดการโดย การเผา	2.56	1.39	น้อย	2.80	1.39	น้อย
6.มีการจัดการเรื่องสภาพแวดล้อม ของโรงงานให้สะอาดอยู่เสมอ	2.24	1.16	น้อยปานกลาง	2.20	1.16	น้อยปานกลาง
7.ท่านจะไปพบแพทย์ทันทีที่ท่าน รู้สึกผิดปกติเกี่ยวกับระบบทางเดิน หายใจ	1.87	1.13	น้อยปานกลาง	1.40	1.13	น้อย
8.ในการปฏิบัติงานทุกครั้งจะมี อุปกรณ์ป้องกันมลพิษให้กับตัวเอง	1.50	1.19	น้อย	1.40	1.19	น้อย
9.นำทิ้งจากโรงงานชุมชนควร ผ่านการบำบัดก่อนปล่อยลงสู่ แหล่งสาธารณะ	2.10	1.65	น้อยปานกลาง	0.60	1.65	น้อย
10.ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. เปิดเวทีประชาคมให้ทุกคนมีส่วน ร่วมช่วยคิด การวางแผน การ ทำงานร่วมกันในเรื่องปัญหา สิ่งแวดล้อม	2.45	1.34	น้อย	3.00	1.34	น้อย
เฉลี่ย	1.73	0.81	ปานกลาง	1.82	0.90	ปานกลาง

ข้อมูลตารางที่ 4.13 แนวการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของชุมชนใกล้เคียง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.73) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ขยะของโรงงานมีการจัดการ โดยการเผา (ค่าเฉลี่ย 2.56) รองลงมา ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. เปิดเวทีประชาคม ให้ทุกคน มีส่วนร่วมช่วยคิด การวางแผน การทำงานร่วมกัน ในเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 2.45)

แนวการแก้ปัญหาเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.82) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. เปิดเวทีประชาคม ให้ทุกคนมีส่วนร่วมช่วยคิด การวางแผน การทำงานร่วมกัน ในเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.00) รองลงมา ขยะของโรงงานมีการจัดการ โดยการเผา (ค่าเฉลี่ย 2.80)

ทั้ง 4 กลุ่มมีความคิดเห็นแนวทางแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลางอาจเป็นเพราะปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอาจไม่มีความรุนแรงมากนัก ซึ่งผู้ประกอบการทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมดังกล่าว แรงงานรับจ้างมีส่วนได้ส่วนเสียต่อโรงงานเนื่องจากมีงานและรายได้ ชุมชนใกล้เคียงอาจไม่ใส่ใจต่อปัญหาดังกล่าว ซึ่งทางชุมชนใกล้เคียงซึ่งได้รับผลกระทบมากก็จะร้องเรียนไปยังผู้นำชุมชน อบต. แต่ก็ยังได้รับปัญหาเหมือนเดิมจึงไม่สนใจต่อปัญหาและอาจจะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งในชุมชนก็เป็นได้ สำหรับเจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งก็อยากจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวเช่นกัน ดัดจริตเรื่องงบประมาณในการจัดการแก้ไขปัญหาระดับสิ่งแวดล้อม

ระดับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชน ถึงแม้ว่าจะไม่รุนแรงแต่ก็ต้องได้รับการแก้ไขมิให้เกิดปัญหามากขึ้น โดยแนวทางการแก้ไขและป้องกันปัญหาดังกล่าว ทุกกลุ่มจะต้องมีความเข้าใจ ถึงกระบวนการมีส่วนร่วมที่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างยั่งยืน

4.4 การจัดการสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการทำขมจีน

ทั้ง 22 โรงงาน พบว่าส่วนใหญ่มีการ จัดการไม่แตกต่างกัน เช่น

1. จัดเก็บอุปกรณ์ในการทำงานทุกครั้งและล้างเก็บกวาดพื้นทุกวันหลังจากการทำงาน
2. การป้องกันเรื่องเสียง ฟุ้ง ควัน โรงงานทำปล่องควันทุกโรงงาน
3. การจัดการเรื่องขยะมูลฝอยโดยการเผา
4. การระบายน้ำทิ้งลงท่อระบายน้ำสาธารณะ จะมีเพียงโรงงานที่ 1 เท่านั้นที่ทำบ่อพักน้ำทิ้งไว้
5. การจัดเตรียมวัสดุคืบที่ใช้โดยวางไว้กับพื้นปูนแล้วใช้ผ้าคลุมไว้
6. เจ้าของโรงงานจะสอนงานให้แรงงานรับจ้างทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานแต่ไม่ทุกขั้นตอน

เพราะแรงงานได้รับการเรียนรู้มาก่อนจาก บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย

7. โรงงานจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุไว้แต่ไม่ครบทุกอย่าง เพราะบางอย่างไม่จำเป็นต้องใช้เนื่องจากจะทำให้การทำงานช้าลง เช่น ถุงมือ ผ้าปิดจมูก ฯลฯ

จากปัญหาดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่เกิดขึ้นเพราะทางโรงงานได้ผลิตขมเงินมากเกินไป ทำให้เกิดน้ำเสีย ขยะ กลิ่น วัน ในแต่ละวันเป็นปริมาณค่อนข้างมาก นอกจากนี้โรงงานยังตั้งอยู่กระจัดกระจายภายในหมู่บ้านซึ่งยากต่อการจัดการดูแลรักษาความสะอาด การทิ้งน้ำไม่มีการบำบัดก่อนปล่อยลงสู่คลองสาธารณะ ปล่องควันก็ไม่ได้มาตรฐานโดยมีความสูงไม่มาก น้ำที่ไหลลงสู่ลำคลองมีการหมักหมมมากจึงทำให้มีกลิ่นเหม็น

ข้อเสนอให้มีการแก้ไขควรมีการทบทวน บ่อซึมกันทุกโรงงาน แล้วให้ความรู้ความเข้าใจ ปลุกจิตสำนึกในเรื่องสิ่งแวดล้อม การใช้สาร E.M. หลังจากปฏิบัติงานทุกครั้งเพราะจากสภาพภูมิประเทศแล้ว โรงงานตั้งอยู่กระจัดกระจาย ซึ่งยากต่อการดูแลรักษาและผู้ประกอบการแต่ละโรงงานไม่มีความสนใจเรื่องปัญหาดังกล่าว นอกจากจะได้รับการร้องเรียนจากชุมชนและอบต.เท่านั้น จึงจะมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เมื่อเวลาผ่านไปปัญหาดังกล่าวก็เกิดขึ้นมาอีกเป็นเช่นนี้อยู่เรื่อย ๆ

ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่กล่าวมาแล้วมีการวิเคราะห์ว่าปัญหาเหล่านี้ยังคงมีอยู่อาจเป็นเพราะ

- กลุ่มชาวบ้านที่ประสบปัญหามลพิษดังกล่าวอยู่ในช่วงของวัยทำงานและเรียนหนังสือ จึงไม่มีเวลามาร่วมประชุม ปรีกษาหารือ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกัน
- กลุ่มชาวบ้านบางครอบครัวมีฐานะดี มิได้มาสัมผัสบรรยากาศภายนอกบ้าน จะมีเครื่องปรับอากาศ ถึงอำนวยความสะดวก จึงเหมือนว่าไม่ได้รับผลกระทบจากเรื่องนี้โดยตรง
- กลุ่มชาวบ้านที่ร้องเรียน ส่วนใหญ่มีฐานะไม่ค่อยดี ต่างก็จะขาดรายได้ประจำไปอย่างมาก หากจะต้องลางานมาร่วมประชุมและไม่อยากสร้างความขัดแย้งซึ่งกันและกัน
- กลุ่มชาวบ้านที่อาศัยใกล้เคียงกันส่วนใหญ่จะรู้สึกกันดีและจะมารับจ้างทำขมเงินซึ่งก็สร้างงานและรายได้ให้กับครอบครัว ถึงแม้ว่าจะได้รับผลกระทบเล็กน้อยเพียงใดก็ตกอยู่ในสภาพจำยอมต่อปัญหาดังกล่าว

จากสาเหตุหลายประการดังกล่าวที่ทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อม
ดังกล่าวยังคงมีอยู่และทำให้มีการร้องเรียนตลอดมา

เมื่อชาวบ้านร้องเรียนต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน อบต. และอำเภอแล้ว
ส่วนใหญ่จะใช้วิธีประนีประนอมมากกว่าการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งส่วนใหญ่เมื่อทาง อบต. ได้รับ
หนังสือร้องเรียนแล้ว ก็จะเข้าไปตรวจสอบแล้วทำรายงาน พร้อมหาแนวทางแก้ไขปัญหาและให้คำ
แนะนำแก่เจ้าของโรงงาน แล้วทางเจ้าของโรงงานก็จะมาปรับปรุงแก้ไขเป็นครั้งคราวไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved